

KÜRTÖS

XVIII. évfolyam 2. szám

Közéleti havilap

2020. február

Ára 0,50 EUR

Változások előtt - Kezünkben a sorsunk

Az emberek életében sokszor előfordul, hogy nagyon várnak valamit, vagy nagyon vágnak valami után, aztán ha bekövetkezik a várva várt dolog, esemény, akkor vagy örülnek, vagy nem, mert lehet, hogy másztak, mint amire vágytak vagy felkészültek. Hát igen, a jövő ilyen szempontból mindig bizonytalan. A csak várakozás a jobbra és a csodára nem hozza meg azt, amit szeretnénk, mindenért dolgozni, fizetni kell (nem pénzzel).

Minden ember elvégzendő feladattal születik. Ha ez így van, akkor életünk legfontosabb kérdése, hogy ráébredjünk, mi a saját feladatunk. Hogyan lehet ezt megtudni? Gondolkozzunk el a sorsunkon, és kérdezzük meg magunktól: Csakugyan ezt az életet akartam magamnak a kezdetektől fogva? Sajnos ki kell mondani, hogy az emberek nagy többsége alvajáró egész életében, és csak sodródik az eseményekkel. A modern, nyugati világ által dicsőített, egész életen át tartó idegbeteg rohanás és az anyagi javak hajszolása miatt a legtöbb emberben fel sem merül, hogy lehetne másképpen élni. Ez az életmód minden más szellemi törekvést elnyom, és a legtöbb embernek nem jut energiája magasabb rendű dolgokkal foglalkozni, csak sodródni az életben, és nem tudnak kitörni a munka-vásárlás-szórakozás ördögi köréből. Mit kell tennünk? Olyan életcélt tűzzünk magunk elé, amit

életünk középpontjává tehetünk, és ha kacskaringós úton is, de valamiféleképpen feléje haladunk. Az sem baj, ha nem valósítjuk meg teljes egészében a megtalált életcélunkat. De legalább megpróbálunk a számunkra kijelölt úton járni, és a cél felé haladni. Nehéz sorsunkat, konfliktusainkat fel kell vállalni abban a reményben, hogy előbbre jussunk a jobb megoldás irányába. Csak így indulhatunk el a lelki fejlődés útján, amelyen mindenkinek végig kell mennie.

Mindig választanunk kell, a változtatáshoz. Ez egész életünkben végigkísér bennünket és döntenünk kell. Az is döntés, ha elfogadjuk sorsunkat, és lusták vagyunk bármit tenni a változás érdekében. Aki azonban nem mer szembeállni saját magával, annak semmi esélye arra, hogy beteljesítse életfeladatát.

Két hét múlva szintén egy ilyen választás elé érkezünk a választásokkal kapcsolatban. El kell döntenünk, hogy akarjuk-e befolyásolni sorsunk alakulását, vagy elfogadjuk majdani sorsunkat. Gondolkozzunk el a fent leírtakon, melyek, gondolom, segítenek meghozni döntéseiket nem csak a közelgő választásokhoz, de életük további szakaszaiiban is.

„Kérjétek és adatik néktek; keressetek és találtok; zörgessetek és megnyitattik néktek.“ (Mt. 7:7).

Balogh Gábor

Polgári kezdeményezés
A NEMZETI RÉGIÓKÉRT
www.nemzetiregiok.eu Támogatom

A Székely Nemzeti Tanács által benyújtott kezdeményezést 2020. május 6-ig legalább 7 ország egymillió állampolgárának kell támogatnia ahhoz, hogy az az Európai Bizottság asztalára kerüljön.

Az Európai Bizottság május 7-én vette nyilvántartásba az SZNT kezdeményezését (Kohéziós politika a régiók egyenlőségéért és a regionális kultúrák fenntarthatóságáért), amelyben arra kéri a brüsszeli testületet, hogy biztosítson egyenlő lehetőségeket az uniós alapokhoz való hozzáférésre a fejlődés és a kulturális sokszínűség fenntartása érdekében.

A székelyföldi szervezet által újjára indított polgári kezdeményezés a közvetlen demokrácia eszközével élve kívánja elérni, hogy az Európai Unió fejlesztéspolitikáján belül kiemelt figyelmet kapjanak az olyan nemzeti, nyelvi, kulturális sajátosságokat őrző régiók, mint amilyen például a Székelyföld. Ezeknek a több esetben közigazgatási hatáskörökkel sem rendelkező régióknak teremtene lehetőséget a kezdeményezés, hogy megőrizték sajátosságaikat, amelyek fennmaradása veszélynek van kitéve.

A digitális aláírási ív nemzetiregiok.eu címen érhető el a „Támogatom“ fülre kattintva. Az internetes felület lehetővé teszi, hogy ki-kiválassza az állampolgárságának megfelelő adatlapot és az adatszolgáltatás nyelvét.

Az aláírási ív helyes kitöltése után a honlapon megjelenik a köszönet a támogatásért és az aláírási nyilatkozat azonosító kódja.

Az internetes felületről egy kattintással letölthetők az aláírás azonosító adatai. Az aláírásgyűjtő honlapra mutató link: <https://eci.ec.europa.eu/010/public/#/initiative>

Az ember számára a legszűkebb keretek között is legalább két választási lehetőség van: vagy elfogadja az adott helyzetet, amiben él, vagy föllázad ellene.

Galgóczi Erzsébet

AZ MKÖ PROGRAMTÉZISEI

Régiófejlesztés

Környezetkímélő munkahelyteremtő beruházásokat régióinkba / *Legyen koordinált és hatékony az EU, Szlovákia és Magyarország fejlesztési forrásainak felhasználása* / Létrehozuk a Dél-szlovákiai Fejlesztési Tanácsot és Akadémiát

Mezőgazdaság

Földügyek rendezése / *Erdőgazdálkodás, tájalkotás, megújuló és alternatív energiaforrások támogatása* / Hazai termék- és piactámogatás

Egészségügy

Kórházaink leépítésének megakadályozása és a rendelőintézetek fellendítése / *Az egészségügyi ellátás színvonalának fellendítése és a hatékonyság növelése* / A páciensek egészségügyi ellátásra való jogosultságának pontosítása és definiálása

Szociálpolitika

A családtámogatás és a gyermekvállalás ösztönzése / *Hatékony bérlakáspolitikai bevezetése* / Visszaállítjuk a nyugdíjrendszer stabilitását, megteremtjük a nyugdíjasok tisztességes megélhetését, támogatjuk a többpilléres nyugdíjrendszert

Gazdaság

Csökkentjük a bürokratikus terheket és költségeket, felhasználóbarát ügyintézés bevezetése / *Alacsonyabb adók és járulékok, egyszerűbb adminisztráció*

Pénzügy

A dél-szlovákiai járásokban élők élet-színvonalának növelése / *Karcsú, de erős állam* / Kis- és közepes vállalkozóbarát környezet

Oktatás

Az önkormányzatiság elvének megőrzése a közoktatási intézmények fenntartása terén / *A pedagógusbérek emelése a nemzetgazdasági átlagbér szintjére* / Óvodai férőhelyek számának növelése, különös tekintettel a magyar óvodák és óvodai csoportok létrehozására

Kultúra

A Kisebbségi Kulturális Alap pénzkerevének növelése, a működés reformja / *A közmédia magyar adása műsoridejének bővítése* / A szlovákiai magyarság kulturális intézményi hátterének megerősítése, biztos pénzügyi támogatása

Külügy

A V4-es és regionális kapcsolatok fenntartása / *EU: egységben az erő a globális szinten*

Turizmus

Turisztikai értékeink megóvása, fejlesztése, új attrakciók létrehozása / *Idegenforgalmi szolgáltatások fejlesztése* / Agroturizmus támogatása

Környezetvédelem

Létrehozuk az enviro-kommandót, professzionálisan felszerelt mozgó beavatkozó egységet a lég-, víz- és talajszennyezési bejelentésekre / *A környezetvédelmi kihágások elleni azonnali bírságoló jogköröket biztosítunk a rendőrségnek* / Prioritás az ivóvízvédelem, a csatornaépítés, a hulladékgazdálkodás

Infrastruktúra

Szorgalmazzuk a R2, R3 és R7 gyorsforgalmi utak megépítését a teljes szakaszon / *Állami tőkeinjekció a megyéknek, városainknak és falvainak az elhanyagolt úthálózat korszerűsítésére* / A déli vasutvonalak kétvágányúsítása és villamosítása, valamint a pályasebességek növelése

Digitalizáció

Az állam (igazgatás, oktatás, egészségügy, mezőgazdaság) digitális transzformációja / *Ügyintézés felgyorsítása, hivatalok tehermentesítése* / A digitalizáció kihívásainak beépítése az oktatásba

Kisebbségi jogok

Valódi kétnyelvűség: vasúton, közúti táblákon, online állami ügyintézésben / *Átfogó kisebbségi törvény elfogadása* / Kettős állampolgárság visszaállítása / *Csoportjogok elismerése, oktatási és kulturális önkormányzatiság - hogy intézményeinket mi irányítsuk*

Közigazgatás

A kisebbségi önkormányzat rendszer létrehozása a szörvány- és peremvidéki kisebbségek számára / *A kisebbségi nyelvek jogi státuszának megerősítése, a magyar nyelv regionális hivatalos nyelvvé emelése* / A helyi és regionális önkormányzatok finanszírozását alapjaiban meg kell változtatni az egyenrangúság és egyenjogúság elve mentén. Módosítani kell a helyi adó- és illetéktörvény rendszerét, valamint az állandó lakhely intézményét. / *Az önkormányzati nyugdíjaslakások rendszerének kialakítása*

A Zrínyi-év kezdetén

2020-ban többek közt Zrínyi év is van, ezért foglalkozunk Zrínyi Miklóssal is, a törökverő Zrínyi dédunokájával, annál is inkább, mert a legfrissebb kutatások jelentősen újraértelmezik Zrínyi Miklósnak az identitásait. Az újabb kutatások alapján kijelenthető, Zrínyi kötődései, identitásai és lojalitásai jóval többfélék voltak, mint napjaink állampolgárainak. Egyfelől magyar és horvát anyanyelve mellett a Magyar Királyság akkori hivatalos nyelvét (a latint), a Habsburg Monarchia közvetítő nyelvét (a németet) is magas szinten bírta, miközben még olaszul, sőt valamelyest törökül is tudott. E nyelvi sokszínűség ugyanakkor az arisztokrácia esetében nem számított ritkaságnak. Am ugyanerről tanúskodik Zrínyi gazdag könyvtára is. Másfelől a bécsi udvarban, a Magyar és Horvát Királyságban egyidejűleg betöltött tisztségeinek (például magyar és titkos tanácsos, császári kamarás, királyi lovászmester és horvát bán) köszönhetően Zrínyi meghatározó és elismert tagja volt a monarchia politikai-katonai elitjének is. Sokrétű kötődéseit erősítették Zrínyi családi kapcsolatai is. Szigetvári hős dédapjához hasonlóan feleségei őt is izig-vérig a Habsburg Monarchia nemzetek feletti arisztokráciájához kötötték. Bár első feleségének neve horvátosan cseng, Draskovics Mária Euzébia édasnyja stájer családból származott, így a Zrínyi magyar nyelvű verseiben Violaként emlegetett házastárs Grazban született. Hitvese korai halála után második feleségét pedig Zrínyi már egyenesen a bécsi Habsburg-udvartartásból választotta. Nem is akarít: Maria Sophia Löbi a stájer származású Hans Christoph Löblnek, a bécsi császárváros helyőrségparancsnokának és az Udvari Haditanács elnökének a leánya volt. Az egyik legnagyobb hadtudósunk és legjelentősebb költőnk bizony a Habsburg Monarchia osztrák „hadügyminiszterének leányát vette feleségül.”

Legjobb választás, ha elmegyünk szavazni!

Tízegynéhány nap múlva, egészen pontosan február 29-én Szlovákiában parlamenti választásokat tartanak. Több mint négymillió választópolgárt várnak az urnákhoz, járásukban a 85 választókerületben valamivel több mint 35 ezret. Csak találgatni lehet, hogy a választásokon 50-60 vagy 60-70, esetleg 70 százaléknál fölött lesz-e a részvételi arány, annyi viszont biztos, huszonöt politikai párt vagy mozgalom verseng majd a választók kegyeiért. Az utóbbi tíz évben a szlovákiai magyarok többsége vagy a Magyar Koalíció Pártjára, vagy Most-Híd pártra adta voksát, de akadtak szép számmal olyan is, akik szlovák pártot részesítettek előnyben.

Minden bizonnyal így lesz ez az idei parlamenti választásokon is. Ennélfogva elsősorban a Magyar Közösségi Összefogás /MKP - Magyar Fórum - Összefogás/ és a Most-Híd /Magyar Kereszténydemokrata Szövetséggel együtt/ várja a magyarok voksait, ám a mostani szlovák ellenzéki pártok is reménykednek magyar szavazatokban. Leghamarabb március első napján tudni fogjuk, melyek azok a pártok, amelyek a választók jóvoltából bejutottak a szlovák törvényhozásba.

Nézzük meg, hogy a Nagykürtösi járásból kik szerepelnek a két magyar érdekeltségű párt listáján.

18 Most Híd

- 32 - Lestyánszky Viktor, 57 éves - Ipolyhídvég
- 62 - Fagyas Marcel, 43 - Ipolyvarbó
- 65 - Zsigmond Imre, 30 - Ipolynyék
- 69 - Kerata László, Ing., 45- Ipolynagyfalu
- 114 - Kušická Erika, PhD., 57 - Ipolynyék

22 Magyar Közösségi Összefogás

- 33 - Bojtos Tamás, Ing., 40 - Nagykürtös

- 38 - Régi Anikó, 52 - Inám
- 67 - Hamerlik Richárd, Ing., 52 - Ipolynyék
- 99 - Gömör Lóránt, Ing., 42 - Ipolynyék
- 131 - Koresok Anikó, 45 - Ipolykeszi
- 144 - Baki Attila, PhD., 41 - Terbegec

És úgy korrekt, ha nem hagyjuk említés nélkül, hogy a 3-as számú Sloboda a Solidarita /SaS/ színeiben indul 23-as sorszámmal Filip Mónika, Mgr., PhD., 35 - Csáb

Közéleti havilapként nem tehetjük le a voksunkat egyik párt mellett sem, nem „súghatunk“ az olvasóknak (erre szolgálnak a pártok fizetett politikai hirdetései), hogy erre vagy arra a pártra szavazzanak, azt viszont megsúghatjuk, hogy a legjobb választás, ha február 29-én elmegyünk, és minél többen elmegyünk szavazni. Erre az egy napra tegyük félre a pártpolitikával, a politikusokkal szembeni, helyenként jogos fenntartásainkat, kifogásainkat vagy kisebb-nagyobb csalódásainkat. Ha nem élünk állampolgári jogunkkal, és távol maradunk a választásoktól, nem a bizalmunkat kérő és voksainkat váró magyar parlamenti képviselőjelöltek, hanem saját magunkat, magyar közösségünket büntetjük meg azzal, ha netán magyar képviselő nélkül fog felállni a parlament.

Fontos tudnivaló:

- A választópolgár a szavazás előtt személyi igazolványával igazolja személyazonosságát.

- A szavazólapok kitöltésére kijelölt elkülönített területen (szavazófülke) a választópolgár a szavazólapok közül egyet további kitöltés nélkül behelyez a borítékba, vagy a szavazólapok egyikén megjelöli elsőbbségi szavazatát legfeljebb négy jelölt sorszámanak bekarikázásával.

-bgy-

Óriásplakátok üzenete

Utazok. Szembe jön velem a szlovákiai magyar valóság az óriásplakátokon. Kérdések bennem, és válaszok az út szélén. Szó szerint. Jövő nacionalizmus nélkül! Jövő konfliktusok nélkül! De kérdés, hogy lehet-e ilyen jövő, s az ilyen jövő milyen? Egy száz éve kisebbségi létben élő nemzeti közösség, mely évtizedről évtizedre fogy, létezhet-e egészséges nacionalizmus nélkül? Aligha, hiszen egy ember, aki szereti a nemzetét, magyarul nemzeti beállítottságú, mert így nevelték, mert ezt látta a szülei és nagyszülei megaláztatásában évtizedeken át, lehet-e nem nemzeti? Aligha. És egy száz év óta kisebbségi létben élő felvidéki magyar, aki gyermekei, unokái jövőjét féltve, nyelvét, kultúráját, identitását védve felvállalja mindazt, ami emberré és magyarrá teszi, és ezért nem vállal fel semmilyen konfliktust a saját énjét megvédendő, akkor minek él, mivé lesz?

Szolgává. Kiszolgáltatottá. Megalázottá. Megtörtté. Megalkuvóvá. Ember, aki

az asztalról lehullott morzsákra vár, és abból próbál élni. Ez a merjünk kicsik lenni elmélete.

Mi nem ezt akarjuk. Mi igenis szeretnénk a jövőnkön vitázni, azért küzdeni még akkor is, ha ez konfliktussal jár, ha ezért ki kell állni más emberek elé, hogy megvédjük az igazunkat. Felemelt fejje! Fábry Zoltán, a szlovén nyelvű magyarországi „vox humanája“, emberi hangja mondta és írta: „A kisebbségi lét, ha nem párosul lealjasított nacionalizmussal, az élet legjobb iskolája. Ott, ahol az emberi hangnak nincs táptalaja, csak elpusztul, elüszkösödik a gondolat. A kisebbség csak önmagában megerősödve és önmagából kilépve lehet történelmi tényező: „Mikor tudunk már végre kilépni önmagunkból? Hol vagyunk mára ezektől a gondolatoktól, pedig közel félszáz év telt el azóta, hogy ezek leíródtak. Megfutamodás, folyamatos megfelelési kényszerek és megalkuvások sora. Ezt látom. És keresem a nyomokban is csak alig fellelhető emberi

tisztességet és alázatot. Harminc évvel ezelőtt volt egy illúziónk, hitünk, álmunk: mi leszünk azok, akik a számkivetettségéből, hontalanságból, nincstelenségből, az újra és újra fejük fölött elhúzott határok hálójából kikászálódva új életet, tisztességes emberi sorsot teremhetünk önmagunk számára. Illúzió maradt? Ady jut eszembe: „S elvesztünk, mert elvesztettük magunkat.“

A kérdés, maradt-e még elég hitünk és erőnk kilépni önmagunk árnyékából? Nemsokára kiderül!

HB

Alapkérdések és palóc válaszok 1.

Mivel 2020-ban járásunkban, Ipolyszécsénykén kerül sor a VII. Palóc Világtalálkozóra, ezért lapunkban minden hónapban egy oldalon ezzel a témával, azaz a palócsággal foglalkozunk. Az írások szerzője a szécsényi Kubinyi Ferenc Múzeum igazgatója, Limbacher Gábor, aki a téma szakavatott ismerője. Cikksorozatunk nem titkolt célja, hogy népcsoportunkat, a palócokat, tulajdonképpen saját történelmünket még jobban megismerjük.

Az utóbbi néhány évszázad gazdasági-társadalmi-kulturális átalakulásai nyomán korunkra gyökeres változás következett be ember és környezet, ember és hagyomány, egyén és közösség viszonyában.

Felvetődik a kérdés, vajon a természettudományos világkép kibontakozásával végképp elvesztette-e valóság alapját a mítoszokban gyökerező, ősidőktől hagyományozott emberi mentalitás és kultúra?

A semmiből, káoszból teremtett isteni világ, kozmosz képzete már végérvényesen fikció a haszonra törekvő, deszakralizált természetfelfogáshoz képest?

Az ember létének alapdimenziói: keletkezése, az élet fenntartása, átörökítése, a halál és a túlvilág képzete objektív tudásnak számító közösségi hagyomány, vagy véglegesen szubjektív felfogás tár-

gyát képező magánügy?

Mi a meghatározó valóság: ami fizikailag érzékelhető, vagy ami a láthatón túl van?

Lehet-e életképes a helyi keretekhez való kötődés, a táji, regionális önállóság,

vagy a globális orientáció válik egyedülívé?

A gazdasági élet vagy általában a kultúra terén fenntartható-e olyan tradíció, illetve nézőpont, mely által az egyes területek integrálhatók és együttesen értelmezhetők, sőt befolyásolhatók, avagy a mindent átfogó gondolkodás ideje végképp lejárt, és a technikai jellegű szakértelem mentén megoszló szakosodás érvénye visszavonhatatlan?

Beláthatók-e mai szemmel az olyan ősi vallásos meggyőződések, amelyekben az ész teljhatalmát, a racionális felfogást alapvetően korlátozza a mágikus-misztikus tradíció és gondolkodásmód?

A jelenkor jellemző és következményekkel járó fejleménye, trendje az erkölcsi, vallási, nemek közti - lásd uniszex, homoszexualitás - választvonalak, politikai és kulturális téren az európai határok és azok védelmének feloldása, felfüggesztése, leértékelése, lekicsinylése, relativizálása. Következményekkel járó fejlemény a választás fény és sötét között, ami a hagyományos emberség számára össze nem mosható, össze nem keverhető. Közülük - leginkább vallási értelemben, de a dimenziók egymásra rímelésével - a fény iránt sóvárog, a sötétől irtózik. Ilyen választás az éjszakához tartozás, a fiatalság éjjeli szórakozása. Ilyen - sokszor piac diktálta - választás sötétségként a pokol, angol szóval hell márkájú termékek vásárlása energiáiban, ami ilyenként piacvezető márkává tudott válni, franciaágyban, kisállateledelben, a Hell nevű miskolci rallyrendezvényben stb. Fény és sötét, mennyei és pokoli közötti átjárhatatlan határok

degradálásával és semmibe vételével „keverékjelenségeket“ hoznak létre. Ilyen a bájos logófigurává avatott pokoli sátán a Hell Energy Magyarország Kft. logója, s ennek a népmesékben is egyértelműen legyőzendő, megsemmisí-

tendő sárkány változatából kialakított szelíd, jóságos Süsü sárkány is ilyen.

Ezeket az általános kérdéseket is érintik a népi kultúrával, népi vallásossággal kapcsolatos, immár évtizedek óta folyó palóc kutatás a balassagyarmati és immár a szécsényi múzeumban is. A mai palócföldiek számára szeretnék ismertebbé és érthetőbbé tenni a paraszti gondolkodásmódot és mentalitást. Úgy véljük, hogy a paraszti műveltség mind időbeli, mind társadalmi, etnikai kapcsolatrendszerében oly nagy kiterjedésű és távlatú, hogy sok évszázados múltja és hitele fontos forrássá avatja a felsorolt alapkérdések megválaszolására.

A paraszti kultúrán belül a népi vallásosságot a kultúra és a paraszti lét olyan központi területének látjuk, amely nemcsak átszővi annak legkülönfélébb ágazatait, hanem azok működésére szabályozóan is hat. A népi vallásosság, hagyományozó kultúra részeként különböző korok egymásra rétegzett, összeötvöződött jegyeit hordozza, a kereszténységet megelőző időktől fogva. Magában foglalja a hivatalos egyház vallási tevékenységét, amely a paraszti kultúra egészének önálló rendszerében, a jelentések itteni univerzumába átszűrődve jelenik meg. A népi vallásosságnak szerves részét képezi a vallásos néphit is, ami lendítőerőt ad a mindennapi kérdések, feladatok megoldásához. Egyik legfőbb jellemzője, hogy nem a pillanat számára, hanem hosszútávra ad muníciót a közösség és az egyén számára.

Dr. Limbacher Gábor

Ide is folytatódnak a megyei utak felújításai a régiókban

A közútjaink évtizedek óta siralmas állapotban vannak országszerte. A járásunk úthálózata sem kivétel ez alól. Azért is örvendetes minden olyan hír, mely egy-egy útszakasz felújításáról szól. Megkérdeztük Jámbor Lászlót, az MKP Besztercebánya megyei képviselőjét, milyen tervekkel vágnak neki ennek az évnek az útfelújítások terén.

- Képviselő úr! Melyik utak kerülnek ebben az évben felújításra, milyen hosszan, és mennyi pénzből?

- Először is szeretném leszögezni, hogy a Besztercebányai Megyei Közgyűlés döntése értelmében a 2020-as évre rekord nagyságú összeggel járul hozzá a megyei utak felújításához, konkrétan 28 millió euróval. Nagyon örülök, hogy kollégáimmal egyetemben ki tudtuk harcolni, hogy a járasok közül a besztercebányai kerületben, a Nagykürtösi járás a harmadik legnagyobb méretű beruházást hajthatja végre ebből a pénzből, mintegy 2,4 millió euró nagyságban. Ami a magyarok által lakott településeinket, választóinkat is nagyban érinti, az első sorban az Ipolynyék-Ipolykeszi közötti, mintegy 6 km hosszú útszakasz felújítása 760 000 euró értékben, mely Inám községen keresztül vezet, és amely katasztrófális állapotban van. További útszakasz, mely szorosan kapcsolódik a két évvel ezelőtt elkezdett Ipolynyéken átvezető út Nagykürtös irányába, s melyet Kőkesziig felújítottunk. Ennek az útnak a folytatása, Kőkesziből Szelényen keresztül, egészen a dacsókeszi kereszteződésig szintén közel 6 km hosszan, 723 000 euró összegben lesz megújítva, mely rákapcsolódik a 2-es kassai főútra. Terveink között szerepel a szintén katasztrófális állapotban lévő Ipolynyék-Hrušov (Magasmajtény) közötti 4 km-es útszakasz felújítása, mely még a tavalyi évből maradt el, és így az nem terheli az erre az évre megszavazott összeget, mint ahogyan a Tótygarmat-Illyési közötti lévő útszakasz felújítása

sem. További felújítás várható az Ebeck (Obcekov)-Alsópalojta (Dolné Plachtince) között fekvő, szintén nagyon rossz állapotban lévő úton, melynek hossza kb. 4 km, és a beruházás összege több mint 600 000 euró. Mint azt a felsorolt beruházásokból láthatják, nagy részben a magyar választóink által lakott településeken keresztül vezető utak lesznek felújítva, amely egyértelműen az MKP megyei frakciójának köszönhető, akik mindent megtesznek azért, hogy a legelmaradottabb régióba, melyet mostohagyermekként kezeltek mindig, most látható fejlesztések menjenek végbe. Maradt még tartalékban közel félmillió euró, melyről az elkövetkezőkben fogunk dönteni a felújítandó utak állapotától függően. Ezek többnyire kisebb, rossz állapotban lévő utak lesznek.

- Milyen további beruházások várhatók még a megye részéről, ami minket, itt élőket is érint?

- Nagyon büszke vagyok rá, és ezt is a megyei MKP frakció sikereként könyvelem el, hogy a közeljövőben megépülő Ipoly-hidak, Ipolyhídvég-Drégelypalánk, valamint Ipolyvarbó-Órhalom között, mely megyei támogatásból is épül, az európai uniós támogatás mellett Besztercebánya megye a saját 5 %-os önrészt is határozatlanul vállalta, ami vélhetően több milliós tétel lesz a költségvetésünkben, de enélkül ez nem jöhetne létre. A választók tehát láthatják, fontos, hogy ott legyünk a döntések meghozatalánál, ezért erről a helyről is kérek mindenkit, hogy a február 29-én sorra kerülő parlamenti választásokon menjenek el szavazni, és válasszák a 22-es számmal induló Magyar Községi Összefogás listájáról azokat a jelölteket, akikben megbíznak, és akikre rá mernek bízni fontos és sorsdöntő döntéseket is a jövőben.

AI

A Zrínyi-év kezdetén

Folytatás a 2. oldalról

A XVII. század még a török elleni viaskodással volt teli. A törökök leghőbb vágya Bécs bevétele volt. Az eredetileg Bécs ellen készülő, közel 50 ezer fős oszmán hadak 1663. július közepén végül Érsekújvár ostroma mellett döntöttek. Miután augusztus 7-én a párkányi csatában megverték Forgách Ádám bányavidéki főkapitány hadait, 39 napos, hatalmas tüzérségi erőt megmozgató várostrom után, szeptember 25-én az ország egyik legmodernebb erődítményének birtokába jutottak, majd a következő hónapokban újabb várak estek el a bányavidéki végeken. A magyar koronaörök kérésére így I. Lipót még a Szent Koromát is a császárvárosba menekítette a fenyegetett Pozsonyból. Az igazi tragédiát mégis az jelentette, hogy az újabb oszmán sikerek a Vág folyó mentén csaknem kettévágták Magyarországot.

Mind a Habsburg-hadvezetésnek, mind Zrínyinek csupán október végére sikerült jelentősebb számú csapatokat fogadnia, ekkor viszont a nagyvezír a hadszíntérről már a Belgrád melletti téli szállására vonult. Ez egyértelműen azt

jelozte, hogy a Porta a következő esztendőben újabb expedícióra készült, melynek célja a régi nagy álom, Bécs vagy legalábbis előtere (Győr, Magyaróvár, Pozsony). Zrínyi december közepén már Csáktornyan tartózkodott, itt egyeztetett a Szövetség csapatainak vezetőjével, Hohenlohe generálissal a téli hájárat tervéről. A Dráva menti téli hájárat legfőbb célja a Dél-Dunántúl felszabadítása a török alól és Kanizsa elszigetelése. A Zrínyi és Hohenlohe vezette magyar, horvát, osztrák és német birodalmi csapatok (közel 25 ezer fő) 1664. január 20. és február közepe között a Somogy és Baranya megyei hódoltság területére vezetett nagyszabású diverziós

akció során több kisebb várat (Berzence, Babócsa, Barcs, Segesd) visszafoglaltak, a török kézen lévő Kanizsa így szinte keresztény gyűrűbe került. Pécs várával ugyanakkor nem boldogultak, csak a várost tudták felgyújtani. Az ottani hatalmas élelemkészletek megsemmisítésével viszont elpusztították a Dél-Dunántúl török ellátási centrumát. További komoly sikert jelentett február elején az eszéki híd felgyújtása, mely a törökök utánpótlási vonalának egyik legfőbb kulcsa volt, és egyúttal nélkülözhetetlen feltétele a Belgrád vidékén telelő oszmán csapatok bevetésének. Noha az oszmánok ebben az esztendőben is túlerőben maradtak, a téli hájárat és Kanizsa ostroma kisiklatta a nagyvezír Bécs irányú terveit. A horvát bán 1664-ben megmentette Magyarországot, ám elveszítette Zrínyi-Újvárt és birtokait. Nem véletlenül kapta meg Zrínyi elsősorban a téli hájárat Habsburg-házi elismeréseként 1664. június 24-én IV. Fülöp spanyol királytól az Aranygyapjas rendet, ami egyet jelentett az európai arisztokrácia legelőkelőbb elitjébe való bekerüléssel.

Múlt-kor nyomán BG

12 érv a magyar iskolaválasztás mellett

ÖRÖKSÉG

Az évszázadokon át továbbadott magyar nyelv és kultúra olyan érték, amelyet megőrizni erkölcsi kötelesség.

KÖZÖSSÉG

A magyar iskola a magyar közösség fennmaradásának záloga

IDENTITÁS

A magyar iskola kialakítja a gyermek biztos identitását, ami abban segíti, hogy a szűkebb és tágabb közösségében, így az egész Kárpát-medencében otthon érezze magát.

KIZÁRÓLAGOSSÁG

A magyar nyelv és a magyar kultúra csak magyar iskolában sajátítható el.

ÉRVÉNYESÜLÉS

A magyar iskola nagyobb érvényesülést jelent, mert több tudást, több ismeretet nyújt, hiszen két nyelvet, két kultúrát tanít.

KULTURÁLIS SOKSZÍNŰSÉG

A vegyes családban élő gyermek számára is a legjobb választás a magyar iskola, abban az esetben is, ha a szülő nem magyar iskolában tanult.

HATEKONYSÁG

Tudományosan bizonyított tény, hogy az ismeretek megszerzésének leghatékonyabb módja az anyanyelven történő tanulás.

VERSENYKÉPESSÉG

A magyar iskolák versenyképes tudást nyújtanak, mert jól felszereltek és felkészült pedagógusok várják a gyermekeket.

LEHETŐSÉG

A magyar iskolába járó gyermek számára könnyen elérhetővé válik a hazai mellett a magyarországi felsőoktatás, illetve a munkaerőpiac is.

TÁMOGATÁS

A magyar intézménybe járó diákok minden évben számíthatnak a magyar állam anyagi támogatására.

PROGRAMOK

A Rákóczi Szövetség Kárpát-medencei magyarságot megszólító programjai elérhetővé válnak a magyar iskolák diákjai számára.

AJÁNDÉK

A Rákóczi Szövetség minden magyar iskolába lépő gyermeknek felajánl egy jó minőségű iskolatáskát és a magyar összefogást jelképező ösztöndíjat.

rakocziszovetseg.org

Anyu, apu!

szerepek élek tervezek barátokozom mesélek élelek
 nevetek élelek tervezek mesélek élelek
 imádkozom boldogulok álmodozom játsszom építetek

magyarul

Ezért megyek magyar iskolába!

Folytatódik az óvodafejlesztési program a régiókban!

Lukanénye és Ipolyvarbó részesült támogatásban

Az előző években, a magyar kormány által beindított és finanszírozott Kárpát-medencei óvodafejlesztési program keretén belül, 153 óvoda újult meg, és 32 új épült a Felvidéken. A beruházások összege meghaladta a 13 milliárd forintot. Köszönhetően a Magyar Közösség Pártja oktatási szakembereinek, vezetőinek, polgármestereinek, a támogatásokból jócskán kijutott szűkebb hazánknak, a palóc régióknak is. Az elmúlt években több fázisban újultak meg az óvodáink Lukanényén, Kőkesziben, Inámban, Ipolynagyfalun, Ipolybalogon, Ipolynyéken, Ipolykeszin és Kelenyében, ahol részben vagy teljes egészében át lettek alakítva az épületek, korszerű szigetelést kaptak, fedelet cseréltek, vagy éppen építettek ott, ahol nem volt ez ideig. Grezsa István, a magyar kormány óvodaprogramért felelős miniszteri biztosa többször is személyesen, a helyi átadások alkalmával győződött meg arról, hogy milyen nagy szükség volt erre a programra. Mint többször is nyilatkozta, „a magyar kormányzati tevékenység, ami rendszerszintű beavatkozás az óvodák világába, túlmutat az épületek felújításán, avagy újak építésén. Ez egy kulturális expanzió. Nyilvánvaló, hogy 100 évvel Trianon után a magyar kulturális expanzió a Kárpát-medencében az oktatási térben képzeli el a jövő magyar erejét, a gazdasági erősödés mellett.” Teljesen egyet tudunk érteni ezekkel a gondolatokkal, hiszen látjuk, hogyan fogytak és lehetetlenültek el az elmúlt években azok a településeink, ahol megszűntek az óvodák és az iskolák. Minden elismerés és köszönet a Most-Híd által csak egyszerűen „leorbánózott” Magyarország kormányának, mert felismerték, hogy a Kárpát-medencét csak úgy tarthatjuk meg magunknak, ha tisztességes, emberi jövőt kínálunk a gyermekeink számára, és ehhez első lépés, hogy a gyermekeink anyanyelvi oktatásban részesüljenek már az óvodákban, és olyan körülmények között tehessék ezt, mint amilyen lehetőségeik a nyugati országokban is vannak az ott élőknek. Bár elmondhatnánk ugyanezt a jelenlegi szlovák kormányról is, melytől joggal elvárhattuk volna ilyen programok támogatását, lévén, csak itt fizet adót a felvidéki magyar, de úgy látszik, az elmúlt négy év nem volt elég arra, hogy esetlegesen erre is oda figyeljenek a sok korrupciós család és botrány mellett. Persze ez nem autópálya és alagút, ahol a közpénzeket el lehet csalni, ezért talán az érdektelenség.

Ezért is különösen fontos, hogy a Kárpát-medencei óvodafejlesztési program második szakaszából felmaradt, majd utólagosan szétosztásra kerülő támogatásaiból régiókban még két település óvodája részesülhet, mégpedig Lukanényében és Ipolyvarbón. Az előbbinél a már meglévő óvoda bővítése válik lehetővé a fejlesztéssel, mégpedig egy teljesen új épületszárny hozzáépítésével közel 50 000 euró értékben, az utóbbinál pedig a jelenleg elavult fűtésrendszer teljes cseréjére kerül sor, együtt a helyi alapiskolával, és részlegesen az épületrész szigetelésével, nyílászárókkal egyetemben közel 70 000 euró értékben. Nem elhanyagolható az a tény sem, hogy a fejlesztések a járásban működő cégek kivitelezésében történnek, ezáltal munkát és kereseti lehetőséget nyújtanak az itteni szakembereknek. Köszönet Orbán Viktor kormányának és a magyarországi testvéreinknek, hogy továbbra sem feledkeznek meg a határon túlra szakadt nemzetrészeinkről. Különösen örvendetes ez a nemzeti összetartozás évében, 2020-ban, amikor megemlékezünk a gyászos trianoni országvesztés 100. évfordulójáról. Jó érezni, hogy összetartozunk nemzetben, nyelvben, kultúrában! Köszönjük!

Stabilizálódott a felvidéki magyar iskolakezdők száma

A Rákóczi Szövetség 2004 óta követi figyelemmel a felvidéki magyar iskolakezdők számának változását a hivatalos szlovák statisztikai adatok alapján. Az elmúlt másfél évtized adataiból azt láthatjuk, hogy Felvidéken sikerült stabilizálni a magyar iskolakezdők számát, ami rendkívül fontos nemzetstratégiai eredménye az idén száz éve kisebbségi sorsba kényszerült közösségünknek.

A Rákóczi Szövetség 2004-ben indította el a magyar iskolaválasztás előmozdítására hivatott felvidéki beiratkozási programját. A Szövetség vezetői – látva a Felvidéken a magyar iskolaválasztás tekintetében egyre súlyosbodó helyzetet – úgy döntöttek, hogy a felvidéki magyar iskolaválasztás népszerűsítése érdekében egy pénzügyi alapot hoznak létre, amiből ösztöndíjat tudnak adni a magyar iskolakezdőknek. A ma már Magyar Iskolaválasztási Program néven ismert program időközben jelentős fejlődésen ment keresztül. Egyrészt kiterjedt az egész Kárpát-medencére, és több mint 500 magyarországi önkormányzat, vállalkozás és magánszemély adakozásából évente több mint 9 ezer magyar iskolakezdőt tud köszönteni a Rákóczi Szövetség. Másrészt további két programelemmel egészült ki (Gólyahír Program, Iskolaválasztási Kampány) annak érdekében, hogy minél korábban felhívják a figyelmet az anyanyelvű oktatás fontosságára. A szervezet operatív munkája mellett azonban a felvidéki magyar iskolák helyzetének nemzetstratégiai szempontú elemzésére is kiemelt figyelemben fordít.

Az oktatási minisztérium háttérintézményeként működő Tudományos és Műszaki Információs Központ nyilvánosságra hozta a 2019/20-as tanévre vonatkozó adatait. Ebből a kimutatásból kiderül, hogy az idei tanévben sem csökkent a magyar iskolába íratott gyermekek száma, sőt, kis mértékű növekedés volt tapasztalható. A 2019/20-as tanévben ugyanis 3646 magyar kisiskolás kezdte meg tanulmányait valamely felvidéki magyar oktatási intézményben, amely arasznyival több az egy évvel korábbi magyar iskolakezdők számánál (3638). A felvidéki magyar iskolaválasztás helyzetéről azonban akkor kapunk pontosabb képet, ha 10-15 év távlatából is megvizsgáljuk ezeket a tendenciákat.

A hivatalos szlovák statisztikai adatok alapján az elmúlt 15 év viszonylatában azt láthatjuk, hogy a kezdeti negatív tendenciák után (2004-2007, ezen negatív tendenciák miatt hívta életre felvidéki beiratkozási programját 2004-ben a Rákóczi Szövetség) 2008-tól 3700 körüli számban stabilizálódott a felvidéki magyar iskolakezdők száma. Átlagban ezt a számot (a 2014-2015 közti fellendülés, majd az ezt követő 2016-2018 közti visszarendeződéssel együtt) végig sikerült tartani. 2008 és 2020 között tehát nem csökkent a magyar iskolakezdők száma.

Bár a magyar iskolakezdők számának szinten tartása nem azt jelenti, hogy nem kerülhet sor egyes intézmények bezárására, az elmúlt évek példái is azt mutatják, hogy ezek a döntések leginkább az adott régió problémáira vezethetők vissza. Az egyes régiók gazdasági lemaradása és az ennek következtében kialakuló belső migráció okozta nehézségek egy sokkal nagyobb problémakört, a dél-szlovákiai magyarok nemzetközi gazdasági ellehetetlenítését érintik. Ez ellen minden lehetséges módon tiltakoznunk kell mind a hazai, mind pedig az európai és nemzetközi fórumokon, azonban e kérdéskört szükségszerűen el kell határolnunk a magyar iskolaválasztás alapvetően kulturális szempontú megközelítésétől.

Ami az egyes – magyarok által lakott – járásokat illeti, az idei tanévben a legtöbb magyar iskolakezdő abszolút számok tekintetében a Dunaszerdahelyi (659), Rimaszombati (599) és a Komáromi (577) járásban volt. Az egyes járások magyar és szlovák iskolakezdőinek egymáshoz viszonyított arányszámait tekintetében is ez a három járás jár az élen, azonban a vizsgálati megközelítésben a Komáromi járás vezet – az idei évben a Komáromi járás valamennyi iskolakezdőjének közel kétharmada (65,9%) magyar iskolában kezdte meg tanulmányait.

De mit is jelent a magyar iskolaválasztók számának stabilizálódása, mit üzen ez nekünk, felvidéki magyaroknak? Elsősorban azt, hogy megszilárdulni látszik az a megközelítés, miszerint a magyar gyermekek számára a magyar iskola a legjobb választás. Bár a magyar gyermekek mintegy 10%-a továbbra is szlovák iskolában kezdi meg tanulmányait, a szülők többsége anyanyelvi oktatást választ gyermekének. Ezzel együtt koránt sem mondhatjuk, hogy oktatási rendszerünk fenntarthatósága vonatkozásában minden rendben lenne. Aggodalomra ad ugyanis okot az a tény, hogy amíg 2008-2020 között a magyar iskolakezdők számát alapvetően csupán stabilizálni sikerült, addig ugyanebben az időszakban a szlovák iskolakezdők száma jelentősen növekedett, ekképpen pedig arányaiban egyre kevesebb a magyar iskolakezdő a Felvidéken.

Ha nem is sikerült tehát jelentős növekedést elérnünk, figyelemmel a kisebbségi sorsban eltöltött elmúlt száz évre, az ez idő alatt közösségünkkel szemben kifejtett asszimilációs politikára és az alapvetően negatív demográfiai tapasztalatokra, állásaink megőrzése is kiemelkedő eredménynek tekinthető. Az iskoláink fenntartásához szükséges diáklétszám szinten tartása rendkívül fontos eredmény az intézményrendszerünk megtartása érdekében vívott napi küzdelmeinkben.

A Rákóczi Szövetség álláspontja szerint az anyanyelven tanulás a közösség és az egyén szempontjából is az egyetlen jó döntés. Egyrészt, mert a magyar nyelv és kultúra csak magyar iskolában sajátítható el. A magyar iskola kialakítja a gyermek biztos identitását, ami abban segíti, hogy közösségében otthon érezze magát. Másrészt, a magyar iskolák versenyképes tudást és nagyobb érvényesülést nyújtanak a magyar gyermekeknek. Tudományosan bizonyított tény, hogy az ismeretek megszerzésének leghatékonyabb módja az anyanyelven történő tanulás. A magyar iskola tehát egyértelmű előnyökkel jár. Az anyanyelvi oktatás ügyének népszerűsítése mindannyiunk közös küldetése, hiszen közösségünk hosszútávú megmaradásának egyik legfontosabb feltétele.

Csáky Csongor, a Rákóczi Szövetség elnöke
Tárnok Balázs, a Rákóczi Szövetség alelnöke

A Magyar Kultúra Napja Galántán - lukanényei díjazottal is

A Csemadok Országos Tanácsa határozatának értelmében minden évben, a magyar kultúra napján tünteti ki azokat a felvidéki magyar kultúrában kiemelkedő életművel rendelkező Csemadok-tagokat, akik életükkel, tevékenységükkel és példamutatásukkal előttünk járnak, világítanak, fáklyaként, emberként, magyarként. Ebben az évben, immár XII. alkalommal, értékelték Galántán a Himnusz születésnapján, a magyar kultúra napján ezen embereknek a tevékenységét. E nívós ünnepen 2012-től díjazzák a Csemadokban évek óta kiemelkedő teljesítményt nyújtó szervezőknek, csoportvezetőknek, Csemadok-tagoknak a munkáját, akik még nem érték el azt az életkort, hogy munkájukat Életmű Díjban részesítsék, de kitüntetésük ösztönzőleg hathat további pályafutásukra. A Csemadok Életmű Díj kapcsán idén négy személy vehette át a rangos elismerést: Méry Margit néprajzkutató, Mészáros Győző Peredről, a Csemadok OT tagja, Metzner Valéria, a rétei alapszervezet egykori elnöke, és Teleki Béla pedagógus Fülekpuspökiből. Mind a négyüknek elévülhetetlen érdemei vannak a Csemadok életében. A Csemadok Közművelődési Díját idén immár 8. alkalommal adták át, és a díj történetében tavaly fordult először elő, hogy régióink is képviseltette magát a kitüntetettek között,

mégpedig az ipolybalogi pedagógus, Németh Ágota személyében. Ebben az évben újabb díjazottal bővült régióinkból a Közművelődési Díj, Tóth László, a lukanényei citerazenekar vezetőjének személyében. Tóth László 40 éve a Csemadok lukanényei szervezetének oszlopos tagja, ezen belül pedig 1976 óta vesz részt a helyi citerazenekar munkájában, melynek irányítását 1989-ben vette át. A csoport az elmúlt évtizedek alatt részt vett szinte minden hazai és nemzetközi versenyen és fesztiválon, melyekről kivétel nélkül magas rangú elismerésekkel és díjakkal tért haza. A Tavaszi szél vizet áraszt... népzenei versenyről három alkalommal Aranypáva díjjal tértek haza, de elhódították a magyarországi KÓTA-díjat, vagy az Országos Citeratalálkozó vándorszerlegét is. A csoportnak eddig két CD-je jelent meg. 2006-ban a „Játsszunk szívből“, majd ennek a folytatásaként 2018-ban a „Játsszunk szívből 2“. Felléptek már szinte az egész Kárpát-medencében, de bemutakoztak Brüsszelben, Lengyelországban és Svédországban is. Tóth László személyén keresztül a Csemadok az egész csoport munkáját díjazta, akikre méltán büszke lehet nemcsak a szűkebb hazájuk, a Palócföld, de az egész magyarok által lakott Kárpát-medence is. A lukanényei citerazenekar képviseli mindazt, ami palóc és magyar. Tagjai egyszerű, kultúrát szerető, tisztelő és magas fokon művelő emberek, akik szeretik a szülőföldjüket, tisztelik az őseiktől kapott örökséget, és tovább viszik azt a lángot, melyet elődeik gyújtottak meg nagyon régen Lukanényében. Isten áldja meg őket munkájukban, hogy még nagyon sok évtizeden keresztül élvezhessük azt a citerajátékot, melyet már szinte művészi magasságokba emeltek mindnyájunk, az egész közösségünk örömeire. Tóth Lászlónak, aki a csoport vezetője, lelke - s aki nemcsak kulturális, de társadalmi tevékenységével is aktív - pedig további sok sikert és kitartást kívánunk a csoportja élén, hogy sikerüljön neki, nekik az őket követő fiatal generáció kinevelése, a kultúra örök napszámusaként. Köszönjük!

Hrubik Béla

Gondolatok Mikszáth születésnapján

Január 16-a járásunkban hagyományosan a kulturális év elindítása. Ezen a napon született Mikszáth Kálmán, és ezen a napon jövünk össze mindig koccintani egyet Szklabonyán a nagy palóc emlékére és mindazok egészségére, akik az idén is támogatóan és tevékenyen is részt vesznek a kulturális életben. Az emlékdélután koszorúzással kezdődött az író

szobránál 15.00 órakor, ahol a megjelenteket Jarábik Gabriella és Szklabonya polgármestere, Marta Kálovcová köszöntötte. Utána benn az emlékházban Gondolatok Mikszáth születésnapján címmel folytatódott a program, és aki ezeket a gondolatokat megosztotta velünk az Praznovszky Mihály irodalomtörténész volt a maga ismert könnyed és mélyen elgondolkodtató stílusával. Egyben felvezette azt a könyvbemutatót, amelyet Suhai Pál tartott meg. A bemutatott kötet címe Mikszáth Kálmán versei. A szép számban megjelent érdeklődők határon innen és túlról jól érezték magukat ezen tartalmas, irodalomórának is megfelelő koccintáson, amelyen a pohárköszöntőt Balogh Gábor, a Csemadok NTV elnöke tartotta. A délután folyamán

zenével és énekkel tarkították az együttléte Hives István és Hives Boglárka.

Még ezen a napon este 18.00 órai kezdettel Újév-nyitót tartottunk a Nemzeti összetartozás és Közösségi összefogás jegyében az inámi kultúrházban, melyen a Csemadok és MKP-alapszervezetek tagjai vettek részt telt ház előtt.

(Folytatás a 13. oldalon)

Disznótoros hétvége Inámban

A farsangi időszak a lakomák, esküvők ideje, s a disznótoroké is egyben. Az inámi disznótorok történetében az idei rendezvény volt a második. Az egyre több látogatót vonzó esemény egyike lett a legnépszerűbb rendezvényeknek településünkön. Ezzel a falusi disznótorral az inámi önkormányzat szeretné elérni, hogy az utódaink is ismerjék ezeket az örök, tradicionális értékeket, hogy tudják, régen a nagyszüleik hogyan dolgozták fel a disznót.

Február 8-án a reggeli órákban sokaság gyülekezett a kultúrház teraszán. Ismét hagyományörző falusi disznótorra készültek, mely az inámi önkormányzat rendezésében valósult meg. A disznótor jófajta hazai pálinkával kezdődött, mindenki megivott egy kupicával, majd a serénykedő önkormányzati képviselők és a helyi önkéntesek hozzáálltak a disznóvágáshoz. Közben nosztalgizáltak, történeteztek. Volt, aki szerint ég és föld különbség ma egy disznóvágás és az évtizedekkel korábbi disznótorok között.

Mások így gondoltak vissza gyermekkorukra: „Hát az olyan élmény, hogy azt nem lehet elfelejteni. Az csodálatos volt, hogy együtt volt család, egész nap mindenki dolgozott, este meg ott volt a gazdag vacsora. Nagyon finom volt minden, ezt sose lehet elfelejteni. Hiányzik ez, de szerencsére mindenki azt akarja, hogy hadd jöjjön vissza a régi kor eseménydús disznóvágása!” Mindeközben serényen folyt a munka, a nap folyamán mindenki csemegézett a kátlanban főtt húsokból. A disznótoros reggeli: velős pirítós, reszelt máj és sült vér finom házi kenyérrrel, vegyes savanyúsággal, forralt borral és meleg teával.

A késő délutáni órákban került terítékre a sok-sok finomság. Volt itt minden, mi szem, szájnak és fülnek ingere: ízbetűtatók tömkelege, jó zene és határtalan jókedv minden mennyiségben. Az ízlésesen megterített kultúrházban igazi disznótoros ingyenségek várták az idelátogatókat. Nem hiányzott a fenséges orja-leves májgaluskával, kirántott hús, friss töpörtyű, a sült hurka, kolbász, sült hús, a hazai tájon közkedvelt abált kása krumplival, uborkával, csalamádéval körítve jőféle hazai bor kíséretében. De volt, aki a finom abált szalonnából lakmározott, megkóstolták az elmaradhatatlan, kátlanban készült toros káposztát is gazdagon, sok-sok hússal.

S ha már falusi disznótorról, no, meg persze a farsangról volt szó, nem hiányzott az asztalokról a finom ropogós herőke, a finomabbnál finomabb sütemények, a franciakrémes, a zserbó, a pogácsa.

A vendégek meséltek gyermekkoruk disznóvágásáról. Régen nem volt fagyasztó, úgyhogy télen „kelllett” vágni - innen a hagyomány is. Ilyenkor egészséges a környezet, nincsenek legyek. Felidéztek, hogy a gyerekek már előző nap készültek: ha egy-egy rokonnál disznóvágás volt, akkor a szánkót kikészítették, összeszedték az edényeket, nagy „vájlingokat”, nagy fateknőket, amik kellett. Hajnalban még sötétben mentek a disznóvágás helyszínére, jó volt a hangulat. A hatvanas évek elején égő szalmával perzseltek, akkor még nem volt gázperzselés. Együtt volt a család, szépen elosztották a munkát. A feldolgozás után olyanok maradtak meg, mint a szalonna, a sózni, füstölni való lábak vagy oldalas. A többit elosztották, és így ment ez a körforgás: ha az egyik rokon ölt, akkor a családnak „széjjelosztották” a disznót. Ahogy megkezdődött a tél, a legtöbb hétvége így telt. Be volt osztva, hogy kinek mikor van disznóvágás. A disznóölések velejárója volt a hólepte táj, a farkasordító hideg, ilyenkor mindenki nek jölesett a kátlanok mellett melegedni.

Mindeközben az inámi veteránok zenekara szórakoztatta a vendégeket, a talpalávalót Volkovics Gyuszi bácsi /hegedű/, ifj. Volkovics Gyula /dob/, Zolcer Zoltán /harmonika - szólóének/, Lukács Imre /szintetizátor/ szolgáltatta.

Jó volt látni, hogy ebben a rohanó világban mindenki szakított időt arra, hogy fiataljainkat megismertessék ennek a szép hagyománynak a rejtélyeivel.

Vendégként érkezünk, és barátként távoztunk! Az a maximális figyelmesség, amely körülvette a vendégeket, szinte egyedülálló! Ritkán találkozni ilyen összehangolt csapatmunkával, és ez a vendéglátásuk minden területére érvényes! Egy élménydús disznótoros lakomát töltöttünk együtt. Köszönjük az önkormányzati képviselőknek, a községi hivatal alkalmazottainak és a sok önkéntesnek a sok-sok finom hazai specialitást, a szíves vendéglátást!

Az elvárnál sokkal többet kaptunk, finom ételek, jó társaság, jó zene és rendkívül kedves személyzet és baráti társaság kíséretében!

Nagy Mária

Könyvajánló

Csáky Pál:

Volt egyszer egy forradalom

Januárban került forgalomba Csáky Pál legújabb könyve, melynek már címe is izgalmas témákat sejtet. Azóta már több helyen tartott könyvbemutatót, beszélgetéseket nagy sikerrel, ezért ajánlom mindenkinek elolvasásra, vagy legalább is a részvételt egy ilyen könyvbemutatón. Maga a szerző így vall a könyvről.

„A történelemben minden generáció életében vannak olyan kiemelkedő élmények, események, amelyek évekre, évtizedekre meghatározzák az adott társadalom fejlődésének irányát. Az én generációm esetében az 1989-90-ben lezajlott rendszerváltás ez az esemény. Mondom ezt nagy büszkeséggel és jelentős mértékű dühvel is. Büszkeséggel azért, mert generációm nagyban hozzá tudott járulni egy bűnös, alapjaiban hazug, embertelen rendszer bukásához. Haraggal azért, mert 30 évvel a történetek után látnom kell a folyamat zavaró hibáit, torzulásait is. Erről a küzdelemsorozatáról, az elmúlt 30 év csatáiról, vállalásairól, örömeiről és bukásairól szól ez a könyv egy aktív résztvevő szemszögéből.“

A könyv utolsó fejezetében (Soha nem szabad feladni) a kérdező utolsó kérdésére - Himnusz-törvény, Štúr-szobor Párkányban, ukrán nyelvtörvény, Úz-völgyi események. Mennyire borús a jövőképünk? Mít tehetünk? - adott válasza következő volt.

„Az én jövőképem egyáltalán nem borús, a nehéz időszakokban is ki kell tartani. Az MKP-t az elmúlt 4 évben 3 százalék körül mérték: májusban közel 5 százalékot tudtunk elérni valós választáson. Küzdeni kell tehát, nincs reménytelen helyzet. És sok dolgot okosabban, átgondoltabban kell csinálni. Én harminc éve vagyok jelen a legmagasabb szintű politikában. Soha nem adtam fel a céljaimat és a küzdelmet sem: most sem fogom.“

Tartsuk magunkat mi is ehhez a gondolatokhoz, és a jövőben mindenkoron saját érdekünkben fogjunk össze, amíg van erő összefogni.

Balogh Gábor

Elkezdődött a Boldog Özséb-év

Esztergomi Boldog Özséb halálának 750. évében, január 20-án, Özséb napján a Szent István-bazilikában dr. Erdő Péter bíboros prímás által bemutatott szentmisével kezdetét vette a Boldog Özséb-év.

Boldog Özséb alapította a thébai Remete Szent Pálról elnevezett pálos rendet, amely az egyetlen magyar alapítású férfi szerzetesrend. A pálos rendnek a magyar nemzet életében betöltött kiemelkedő szerepéről Pázmány Péter tudós bíboros, esztergomi érsek így írt: „Ha tudni akarod az ország sorsos állapotját, tekints Remete Szent Pál rendjére. Ha számukat fogyni látod, tudd meg, hogy az országnak is rosszul áll a szénája, de ha őket növekedni látod, tudnod kell, hogy az ország is felemelkedőben van.“

Bár Özsébet évszázadok óta boldogként tisztelték, a hivatalos kánoni eljárás csak a XX. században kezdődött, és ma is folytatódik. Oltárra emelését a Szentszék megbízásából dr. Erdő Péter végezte 2009. január 20-án. A szentté avatás aktora 2008. december 13. óta a Magyarok Világszövetsége. Ezen a napon ünnepelték a pálos rend regulája átvételének 700. évfordulóját, amiről a Magyarok Világszövetsége egy emlékkonferencia keretében emlékezett meg. Ekkor vette át az MVSZ elnöke a Boldog Özsébről Árva Vince atya által készített 17 kötetes posztulátumot, amely a szentté avatási eljárási per alapját képezi.

MVSZ cikke alapján BG

Régi nóta,

híres nóta

Járásunkban az idén 21. alkalommal rendezzük meg a magyarnóta-énekesek országos versenyét Őszirózsa címmel. Úgy gondoltuk, hogy a magyar nóta népszerűsítését havilapunkban is vállaljuk azzal, hogy minden számunkban leközlünk majd egy-két nótát, melyek közt lesznek örökzöldek, népszerűek, de kevésbé ismertek vagy ismeretlenek is. Akik ismerik majd a közreadott nótákat, azok énekeljék vagy dalolják, akik nem, azok igyekezzenek ezt másoktól megtanulni és eldalolni.

Túl a Tiszán van egy kis ház, sárgára van festve,
Abban lakik, abban lakik egy barna menyecske.
Piros függöny az ablakán, félre van az húzva,
Arra jár egy halászegény be-bekacsint rajta...

Ne kacsingass, halászegény, az én ablakomba,
Inkább gyere, inkább gyere ölelő karomba!
Nincs most itthon az én uram, szegény halászegény,
Éjjel-nappal a vízen jár, halat keres szegény.

Befagyott a Tisza vize, nem lehet halászni,
Most már csárdás kis angyalom rád fogok vigyázni,
Ne pazarold a pénzedet rongyos csavargókra,
Inkább vegyél hosszú szoknyát a karcsú derekadra!

Van nékem egy rettenetes szokásom
Iszom a bort, hogyha nem is kívánom.
Erre még az öregapám, a vén betyár tanított,
Aki még a hordóval is koccintott.

Hogyha néha légy esik a boromba,
Nem köpöm ki, nem vagyok én goromba.
Ha lecsúszott a négy ökör, hát az a légy mit ártson?
Tartsa meg a Jóisten a szokásom.

Hazamegyek, haragszik rám az asszony,
Hogy én mindig olyan hamar elalszom.
Nem alszom én, csak a szemem lehunyom, hogy ne lássam.
Tartsa meg a Jóisten a szokásom.

Árad a Duna vize, elfolyik a Fekete-tengerbe,
Furcsa egy nyavalya, ha zajlik a szerelem az emberbe.
Árad is, zajlik is, fázik is, melege is van tőle.
Ott benn, a szíve körül száz fokot mutat a hőmérője.

Dörmög az öregapánk, szidja is a bolondos népséget,
Egyszer tán észére tér, s vége lesz a fura betegségnek.
Észre tér, véget ér, elfogy a szerelem az emberből,
Majd, ha a Duna vize visszajön a Fekete-tengerből.

750 éve hunyt el Árpád-házi Szent Margit

Árpád-házi Szent Margit, IV. Béla leánya 1270 januárjában halt meg a Nyulak szigetén. A 750 esztendője Domonkos-rendi apácaként elhunyt királylány unokaöccse, IV. László igyekezett keresztülvitetni a győzeleste szentté avatását. 1276-ban a pápa követeket

küldött Magyarországra, akik tanúkat hallgattak meg Margit életéről és a közbenjárására történt csodákról. Az ország különböző részeiből érkeztek emberek, hogy beszámoljanak az imameghallgatásokról. A vallomások alapján készült szentté avatási jegyzőkönyv értékes forrása a középkori kultúrtörténetünknek, olyan kérdésekre találhatunk adalékokat, mint hogy mit tudtak az emberek önmaguk vagy gyermekük életkoráról, miként vélekedtek vagyoni helyzetükről, hogyan viszonyultak gyerekeikhez.

A tanúkat kifaggatták, mit tudnak Margit életéről. A messziről jött világiak közül nem egy úgy jött el tanúskodni, hogy Margit életének részleteiről lényegében semmit nem tudott. A következő kérdés azonban így hangzott: van-e mondanivalója a csodákról? Erre már megoldódott a messziről jött vándorok nyelve, és részletesen ecsetelték a Margit közbenjárására történt imameghallgatásokat. Az emberek tehát annak ellenére kérték a szent életű királylány közbenjárását, hogy életéről lényegében nem volt mondanivalójuk. A jegyzőkönyvet olvasgatva megtapasztalhatjuk, hogyan egészítik ki egymást az egyes vallomások, hogyan vágnak egybe, vagy éppen mondanak ellent egymásnak. A jegyzőkönyvben nagy jelentőséget kapott a gyermekért mondott imádság. Más beszámolókból tudjuk, hogy a királylány 12 éves korától viselte rendszeresen a testsanyargató ciliciumot, bár már jóval korábban is magára öltötte.

A 750. évforduló megünnepléséhez tudnunk kell, mikor is távozott ebből a világból a szent életű királylány, vagyis mikorra esik az ő mennyei születésnapja. Dümmerth Dezső szerint Margit 1270. január 18-án távozott ebből a világból. A királylány születése 1242-re tehető, a tatárjárás idejére, amikor IV. Béla király és felesége, Laszkarisz Mária megfogadták: „ha leányuk születik, engesztelő áldozatként apácának adják a maguk és az ország megmeneküléséért.” Az 1270-ben elhunyt Margit 30 évet sem élt. Nem ment férjhez Ottokár cseh királyhoz, amikor apja házasságkötésre unszolta: hű maradt égi jegyeséhez.

Árpád-házi Margit szentté avatására csupán 1943-ban került sor. Ennek ellenére szentségének híre már halála után sokakat megmozgatott. Az őt közlő ismerők részletesen beszámoltak engesztelő, vezeklő, szent életéről. Apácatársain kívül orvost, nemes urat és egyszerű embereket is találunk azok között, akik tanúskodtak a közbenjárására történt csodákról. A tanúk azonban nem kizárólag Margitról vallottak, hanem saját magukról is. A jegyzőkönyv lehetőséget ad nekünk, kései utódoknak arra, hogy megismerjük a korabeli emberek hitét, gondolkodásmódját, világnézetét.

Múlt-kor nyomán összeválogatta BG

Valentin-nap keresztény szemmel

Sokuknak fel sem tűnik a naptárban február 14-e, míg mások hosszasan készülnek erre a napra. Szent Bálint püspököt ünnepli ilyenkor a katolikus világ, de a laikusok Valentin-napként ismerik. Ki is volt ez a bizonyos Szent Bálint, és hogyan lett a szerelmesek védőszentje?

Már a kérdés első része sem egyszerű, hisz a Kr. u. III. században két Bálint nevű vértanú is élt, bár sokak szerint ugyanarról a személy-

ről szólnak a különböző legendák. Claudius császár uralkodása idején, a keresztényüldözések időszakában élt Rómában egy Bálint (eredeti nyelven Valentinius) nevű áldozópap. Mikor a császár előtt is megvallotta, elutasítva a római panteon isteneit, halálra ítélték, melynek végrehajtásáig egy főtisztre bízták. Miután imáit meghallgatva Isten visszaadta a tiszt vak lányának látását, ő is megkeresztelkedett, egész rokonságával együtt, osztozva a mártírságban Szent Bálinttal. A másik legenda szerint Bálint összeeskette a fiatal párokat a törvény ellenére (ugyanis a katonaság előtt álló ifjaknak ez tilos volt), ezzel magára szabadítva a császár haragját; továbbá ő volt az első, aki összeadott egy keresztényt és egy pogányt. Az utóbbi két történet alapján tekintjük őt a szerelmesek védőszentjének.

Ezeket az alapjában véve mély és szép történeteket sikerült a XXI. század felszínes fogyasztói kultúrájának teljesen kiforgatnia. Eltűnőben van az életen át tartó házastársi szerelem, felváltja a rövidtávú, igényeink minél gyorsabb kielégítésére irányuló viselkedés. Az ember egyre inkább visszasüllyed, ösztönlényként viselkedik szexuális és érzelmi tekintetben is. Elfelejtji, hogy a tartós párkapcsolat - melynek betetőzése a házasság - életen át tartó kemény munkát igényel mindkét fél részéről. A másik fél boldogságáért dolgozni, áldozatokat hozni érte - ez az igazi szeretet és szerelem, nem csak a hormonok átmeneti játéka.

Nem csak magát a szerelmet sikerült sekély érzelmmé változtatnia korunk emberének, de a megnyilvánulásait is. Sok ember drága, nagyon szép, de felszínes ajándékokat ad párjának évente egyszer, pont ilyenkor, mondván „Most van a szerelem ünnepe, elég ilyenkor...”. Megfelelkeznek arról, hogy életük minden napján éreztesék párjukkal, mennyire fontos szerepet tölt be életükben. Az effajta figyelmetlenség rengetegszer vezet a kapcsolatok, házasságok felbomlásához. Rémisztő statisztikai adat, hogy a nyugati világban a házasságok akár fele válással végződik. Sokan nem tudatosítják, mit fogadnak meg - hogy a rosszban is egymás mellett állnak majd, közös megoldást keresve. Sokkal egyszerűbb továbbállni, mikor megmutatkoznak a nehézségek, könnyebb magától értetődőnek venni párunkat, mint dolgozni a kapcsolat megmaradásáért, de egyrészt ez vallásunk tanításával szembemegy, másrészt nem nyújt fejlődési lehetőséget az embernek.

Kívánom mindenkinek, hogy fedezze fel a mély kapcsolatok szépségét, az egymásért végzett munka és áldozatok hasznosságát és fontosságát, valamint, hogy képes legyen ellenállni a rövid életű kapcsolatokat hirdető korszellemnek. Meggyőződésem, hogy jobbnak kell lennünk, mint a Szent Bálint korát jellemző hedonista, promiszkuitást hirdető Rómának, vállalva a keresztény házastársi életet minden szépségével és terhével együtt, tudatosítva, hogy ez a legstabilabb alap lelki és világi életünk fejlődéséhez.

Balga Zoltán

Sikeres pályázók

Tavaly ünnepelte megalakulásának 30. évfordulóját a Palóc Társaság, amely 24. alkalommal hirdetett pályázatot a magyar kultúra napja alkalmából. Az ünnepélyes eredményhirdetésre 2020. január 19-én került sor Budapesten, a Magyarság Házában, a Duna Palotában.

A megnyitót Z. Urbán Aladár, a Palóc Társaság elnöke, a Magyar Kultúra Lovagja tartotta. Fontosnak tartotta hangsúlyozni, hogy a pályázat célja, megtartani a magyarságot, őseink örökségét, amit nem lekicsinyelni kell, hanem felemelni. A megnyitót követő köszöntők után az ünnephez illő műsor következett, amelynek felvidéki szereplője is volt a lukanényei Kuzma Dávid, az ipolysági Szondy György Gimnázium végzős diákja személyében. A 2019. évi magyarságversek ünnepének első helyezettje Dsida Jenő Psalmus Hungaricus c. költeményét adta elő.

A nyolc témában meghirdetett pályázatra 89 pályamű érkezett. Járásunkból ketten is sikeresen szerepeltek a pályázaton. A középiskolások kategóriájában a kelenyei Csáky Katalin, az ipolysági Fegyverneki Ferenc KIKI elsős diákja 3. helyezést ért el. A bölcsőtől a sírig - Életút c. témában dédnagyapja életútját dolgozta fel. A felnőttek korosztályában az inámi Jánoska Mátyás „Itt az én világom - Barangolás szülőhelyemen” címmel meghirdetett témában szülőfalujának múltját mutatta be, és ezzel 3. helyezést ért el.

Gratulálunk a díjazottaknak!

B.Gy.

Az alábbiakban közöljük Csáky Katalin díjnyertes pályamunkáját.

A bölcsőtől a koporsóig (Életút)

Megsárgult, fekete-fehér fénykép. Családunk féltve őrzött kincse. Vajon mitől olyan értékes számunkra ez a fénykép? Hová vezet bennünket az emlékezés fonala? Milyen emlékeket őriznek ezek a szemek? Milyen sorsokat rejtegetnek az összekulcsolt kezek, a büszke tekintetek? S hová lett a kökerítés, a fekete kendő és a fehér ing?

A kép bal oldalán dédi, az én dédnagyapám, akiről sokat mesélt nekem édesapám. Őneki pedig még dédi mesélt - legtöbbször a háborúról. A mi falunkból, Kelenyéből nem csak a dédit vitték el húszéves korában katonának, hanem azokat is, akik már sajnos soha többet nem térhettek vissza szülőfalujukba, s akiknek a neve azon az emléktáblán található, amely a temetőben van elhelyezve. Nagyon sok név van ráírva. Valamennyien egy értelmetlen háború áldozatai lettek.

De hol is kezdődött mindez? Hogyan vált dédnagyapám örök példaképévé a családjának, unokáinak, dédunokáinak? Hogy lehetséges az, hogy példás életével, Istenbe vetett hitével még ma is van számunkra üzenete? Igaz, sajnos már csak egy másik világból üzen, s tekint ránk óvó szemével.

Az én dédnagyapám, Csáky István, 1894-ben született Kelenyében, a mai Szlovákia területén, a történelmi Magyar Királyságban, ami akkor még az Osztrák-Magyar Monarchiához tartozott. Fiatal volt, amikor 1914. július 28-án kitört az első világháború. Dédnagyapámat ezután hívták be katonának, ő akkor 20 éves volt. A frissen berukkolt katonák rövid kiképzést kaptak, majd a frontra vitték őket. Vonaton utaztak, sokáig azt sem tudták pontosan, hogy merre tartanak.

Dédnagyapámat és katonatársait először Bosznia-Hercegovinába vitték. Itt még nem vettek részt nagyobb ütközetekben. 1917-ben vitték tovább az olaszországi frontra, Isonzóba. Ezekben a területeken rengeteg magyar katona harcolt. A Piave folyónál az ő élete is veszélybe került, egy hajszálon múltott az élete.

Amikor édesapám idáig jut a visszaemlékezésben, mindig észreveszem a szemében azt a különös csillogást, ami engem is szinte félelemmel tölt el. Közvetlen életveszélyben lenni valakinek, akit szeretünk, akihez ragaszkodunk - miféle rettenetes kor vívmánya a háború? Vajon hányan rettegtek akkoriban a frontról érkezett üzenetek miatt, hányan várták a levelet, hogy megtudjanak valamit azokról, akiket oly kegyetlenül szakítottak ki családjuk köréből?

De térjünk vissza a Piave folyóhoz ahol - dédi elmesélése alapján - élelmet kellett eljuttatnia a frontvonalon keresztül a tisztek állásáig, vagyis körülbelül 250 méterre attól a helytől, ahol ők tartózkodtak. Ahogy elindult, az olasz tüzéség észrevette őt, és az ún. hetes ágyúk máris készenlétben álltak. Még leírni is borzasztó, de őt lőtték azok az ágyúk! Fától fáig küszött, amíg elért a tisztek állásáig. Nagyon nagy szerencséje volt, hogy el tudott oda jutni.

Ennek a történetnek vannak meglepő fordulatok is. Sokáig nem értettem, vajon dédnagyapám miért nem volt különösképpen büszke arra a kitüntetésre, amelyet ezzel a tettével vívott ki magának. Ma is csupán sejtem, hogy talán azért nem, mert túl sok borzalmat és kegyetlenséget látott ahhoz, hogy önmagát hősnak tartsa.

Még egy megjegyzés: történelemórán a dédim jutott eszembe, amikor arról tanultunk, hogy az olaszországi fronton - Isonzónál és a Piave folyónál több mint 150 ezer magyar katona esett el!

Szülőfalumban, Kelenyében az új temetőrészen látható az 1993-ban emelt, műköből készült, háromlépcsős obeliszkszerű világháborús emlékmű. Rajta egy fekete márványtáblán olvasható az esetetek neve. Az első világháború itteni hősei voltak az alábbiak: Bodzsár Ferenc, Bojtos János, Csáky Vince, Csáky István, Faraga József, Faraga Gábor, Jámbor István, Kurjan János, Szatmári Sándor, Velebny György, Velebny János, Velebny Lőrinc, Velebny Lajos, Velebny Sándor, Velebny László, Záhorszky Imre, Mák József.

Dédnagyapám hazajött a háborúból, de iskoláit már nem folytatta, hiszen őt fiú- és egy lánytestvére volt. Földműveléssel és állattenyésztéssel foglalkozott. Élte a falusi parasztemberek mindennapi sorsát. Amikor eljött az ideje, megházasodott. Tisztelte édesapját, az én üknagyapámat, aki útkarbantartóként dolgozott, és ezért a „Kaparó” csúfnevet kapta. Mai napig csak úgy emlegetjük, hogy „Kaparó apika”. Nem csak a családjunk tagjai, de a falu lakosai is így ismerték - rám is mondták már, hogy olyan „Kaparó-fajta” vagyok.

Dédi vallásos ember volt. A háború ideje alatt is az Istenbe vetett hite élte és vezette. Nem volt harsány ember. Csendesen fohászkozott Istenhez, s ezért imái meghallgatásra találtak, hiszen dédi meg-nősült, és családot alapított. Hat gyermeke, majd unokái, dédunokái születtek. Azt tartotta, hogy a család tartson össze mindig, minden körülmények között.

A bölcsőtől a koporsóig

Dédiék a falu közepén laktak. Takaros kis parasztház volt az övék. A ház körül a lovak, tehének, szekerek - a tárgyak biztosították a folytonosságot, tanúi voltak a mindennapok gondjainak, örömeinek, a munka ösztönző erejének, dédnagyanyám és dédnagyapám szerelmének. Dédi még élt, amikor édesapám iskolás gyerekek volt. Sokszor meleg étellel várták aput, aki nagyon szeretett náluk lenni. Dédnagymamám a ház körüli munkákat látta el, és nevelte a gyerekeket, unokákat.

A faluban, ahol éltek, nagy jelentőségük volt a hagyományoknak. Megünnepezték a farsangot, aratási és szüreti ünnepségeket tartottak, várták az ádventet, tisztelték a karácsonyt. Kiszét hajtottak, hogy a bábuval együtt kivigyék a faluból a dögöt, a betegséget, a telet és a böjtöt is, a kiszehajtó lányok pedig minél előbb férjhez menjenek.

Kosárfonók szorgos keze készítette a kézikosarokat, melyeket az asszonyok ünnepi alkalmakra vettek elő, ezekben vitték például a lakodalmakra a süteményt vagy a tojást. Készítettek „hátikosarat“, szakajtót, filkasokat és cirokseprűt is. A szövés-fonás alapanyagát, a kendert mindenkinek meg kellett termelnie, amit aztán megannyi munkafolyamat után a szövőszéken, vagyis a „szátván“ szőtték meg.

A falumúzeumban még ma is őrzik azokat a régi tárgyi emlékeket, amelyeket bizonyára az én dédszüleim is sokáig takargathattak a padláson.

Gyakran eszembe jut a falu közepén álló parasztház, amelyben édesapám elmondása szerint dédszüleim éltek. Talán ők is büszkének lennének azokra a leszármazottaikra, akik a sok megpróbáltatás ellenére a mai napig kitartottak magyarságuk, hitük és hazaszeretetük mellett.

A mi családunk nagyon összetartó, és a családtagok mindig segítenek egymásnak. Sok időt töltünk együtt, őszinte társai vagyunk egymásnak. A Csáky család azonban nem csak összetartó, hanem rendkívül nagy is. Ünnyagypámnak hat gyermeke

volt, nagyapámnak pedig öt. Az egész környéken ismerik a Csáky nevet. Minden ünnepet, családi eseményt együtt tartunk meg.

A falu egyik leggyakoribb családneve a mienk. Rokonságunk tagjai közül kiemelném a szlovákiai magyarság körében jól ismert magyar-angol-néprajz szakos tanár, okleveles néprajzkutató, helytörténész Csáky Károly nevét, Csáky Csongort, a Rákóczi Szövetség elnökét, Csáky Pált, felvidéki író és politikus, az MKP volt EP-képviselőjét és még sorolhatnám.

Drága dédi! Te, aki 1981-től már nem vagy velünk, örök példaképe maradsz családunknak. Tőled tanultunk hitet, bátorságot és anyanyelvet, tőled tanultunk bátor helyállást és alázatot, kitartást a nehézségek elviseléséhez. Tőled kaptunk magyarul daloló ajkat és ugyancsak magyarul dobbanó szívet. Légy hát továbbra is fénylő csillagunk, hogy ne szégyenkezve, de mindig bátran állíthassuk: „mi egy vérből valók vagyunk“.

Gondolatok ...

(Folytatás a 8. oldalról)

találkozó Ipolyszécsénykén és a közeli falvakban, valamint tájékoztató a BGA 2020. évi pályázatainak új rendszeréről. A találkozót Hrubík Béla nyitotta meg és vezette, a parlamenti választásokkal kapcsolatban felszólaltak az MÖP jelöltjei, Régi Anikó és Gömöri Lóránt, a többi témával kapcsolatban pedig Balogh Gábor tájékoztatott. A találkozó jó hangulatban zajlott és sikeresnek mondható.

Balogh Gábor

Madách-ünnepség Balassagyarmaton

Január 21-én részt vettünk Balassagyarmaton a megyei Madách-ünnepségen, amely szintén koszorúzással kezdődött a Madách-szobornál, majd a délután folyamán sor került a Madách Imre Díj és a Horváth Endre Díj átadására. A megjelenteket Balla Mihály országgyűlési képviselő köszöntötte, majd ünnepi beszédet mondott, és a Madách Imre Díjat átadta Skuczi Nándor, a Nógrád Megyei Önkormányzat Közgyűlésének elnöke.

Díjazottak: Dörner György színművész, érdemes és kiváló művész, az Újszínház igazgatója;

Koltai Róbert Jászai Mari-díjas színművész, filmrendező, érdemes művész.

Méltató: Máté Krisztián színész, rendező.

A Horváth Endre-díjat Csach Gábor, Balassagyarmat Város polgármestere adta át.

Közreműködők: Csernák János színművész, Vadkerti Imre, Zsapka Attila, Sipos Dávid és Halaj Zsófia.

Az ünnepséget követően fogadást adtak a Madách-díjasok tiszteletére.

Balogh Gábor

Az én földem

A legszentebb szavakkal sem tudnám kifejezni, miért ragaszkodom e helyhez, hogy mi is itt tulajdonképpen a feladatom, a küldetésem. Nem is juthat minden eszembe, amiért ostromoznom kell(ene) magam, de nem is tehetek róla. Micsoda paradoxon.

A szülőföldemről beszélek, ahol eddigi életem boldog napjait, fájdalmas, szomorú óráit éltem meg. Itt tanultam meg a köszönetet, az örömet, a szépnek a meglátását, itt ért minden csodálat és csalódás egyaránt.

Itt neveltek és nevelnek szüleim, e helyen mesélt nekem nagymamám a régmúltról, a faluról, itt lettem én is Isten gyermekévé, e tájon vehettem magamhoz a szentségeket.

Kisgyermekként itt fedezhettem fel az élet apró titkait, a mozzanatos, de olykor sűrű hétköznapokat, a tanulás és tanítás bölcsességét, melyet nem mindig fogadtam meg, tanultam a hibáimból, de még mindig nem eleget. Az emberi gyarlóság, tulajdonság olyan, mint a történelem: mindig megismétlődik.

Még fiatal vagyok, a nagybetűs élet kapuja előttem nyitva áll. A kapun még nem léptem át. Bevallom, félek is átlépni, mert nem akarok elszakadni e helytől. Nem szeretném leélni külföldön az életemet, szeretnék itt maradni. Minden szál ideköt, ehhez a helyhez, ahol valójában nincsen sok munkalehetőség, nincsen semmi látnivaló, semmi a faluban, semmi szórakozás meg miegyéb. Persze, első kiszólásom hirtelen ez,

én is ezt mondom a helyre, mint sok más „idegen“ (távoli nagyvárosból, külföldről), aki betérne a falumba.

Én mégis a szépet, a titkot, az ősök illatát, kemény mindennapjait tapasztalom itt, és úgy érzem, nekem is itt kell maradnom. Az Isten és a sors, ha másképpen rendelkezik, akkor muszáj lesz mennem, de akkor sem örökre!! Nem tudnám itt hagyni ezt a „koszfészket“, mert múltam minden szála ideköt. A történelem ezer s ezer arca itt van előttem, melyet megélni, tapasztalni akarok még, nem elég, amit eddig megéltem! Tovább kell az ősök, a földem iránt mélyednem elmémbe, mert ez, mondhatni, mindennél többet ér. Nem vágyódom el a nagyvilágba, nekem ezen a helyen - hol akácok, tölgyesek, a sok-sok virág, a madarak és minden más állatok élnek harmóniában - érzem magam otthon. Egy kicsinyke földrészt csupán a Kárpát-medencében, de számomra ez az otthon! Ez a nagyvilág! Ez minden.

Ó, Inám, Terbegec erdejei, oly sokszor látogattalak már meg benneteket, de még mindig kevés volt lelkenek csodás szépségeitek! Sosem tudok betelni gyönyörű erdőseégeitekkel!

Ó, Inám, én szülőfalum és a környék falvai! Annyira szeretlek, mint amennyire gyűlöllek titeket! Gyűlölöm kell, mert elmaradott, bezápuult emberek húznak le, bosszantanak engem nap mint nap, és „távozásra kényszerítenének“. Szeretnem kell, mert én élek, s mert életem napjai, pillanatai bennetek, falutokban zajlik, de legfőképp tebenned, szülőfalum!

Ó, Uram, add, hogy leküzdjem eme rossz kísértéseket, és hogy még jobban ragaszkodjak e helyekhez! Szülőfalumhoz, mert szeretem e helyet, Terbegechez, ahonnan az Ősök is származnak, és a mesés, vegyes erdősegeihez. Ipolyfödemeshez, ahol a legősibb ősök telepedtek meg még a török korban, és ágaztak szerteszét a környéken s a világban. A környék minden más falujához, mert szépsége, gyönyöre, múltja mindegyiknek megvan, mint pl. a természeti harmónia, a szakrális emlékek, a mesélőnivaló.

Szülőfalum! Maradj meg mindig énbennem, ahol olyannyira vágylak, kívánlak!

Jánoska Mátyás

**Hogy Szlovákiában érdemes
legyen dolgozni,
vállalkozni és élni.**

*Aby sa na Slovensku oplatilo
pracovať, podnikat' a žiť*

sas
Sloboda Solidarita

Filip
Mónika | 23

jednávateľ: Sloboda a Solidarita, Priemyselná 8, 821 09 Bratislava, IČO 421 39 333

Télutó a kertekben

Eljött a tél utolsó hónapja, lassan tavaszodik. Már észrevehető, hogy hosszabbak a nappalok, hamarabb virrad, és később sötétedik, népi megfigyelés szerint Zsuzsanna napján megszólalnak a pacsirták is.

Lassan elkezdhetjük a munkálatokat a kiskertben, melyekből egyre több tennivaló akad. Az első munkák között mielőbb és feltétlenül csípjuk vissza a málna termővesszőinek végeit, mert a későbbi metszéshez képest legalább húsz százalékkal több termésre számíthatunk.

A gyümölcsösben folytassuk a fatisztogatási munkákat a kártevők és kórokozók jól látható, áttelelő alakjainak megsemmisítésével. Vágjuk le a 2-3 összeszáradt levélből álló kis fészkeket és a telelő hernyók által készített nagy fészkeket. Fontos a monília áttelelését szolgáló, a fákon maradt, összezugorodott, megkeményedett gyümölcsök, gyümölcsmúmiák leszedése. A meggy- és kajszifák kezelésekor a fán maradt száraz virágokat is szedjük le, mert ezek is a monília kórokozójának áttelelési helyei. A leszedett, levágott fertőzött részeket égessük el.

Fagymentes időben elkezdhetjük a lombhullatós sövények metszését is. Ha hidegben metszünk, vigyázzunk, mert az ágak ilyenkor még fagyosak, törékenyek. Néhány díszcserjét - a fagyalt, a gyertyánt, vagyis a sövénynek ültetett cserjéket - alakítsuk, idomítsuk. Ha alulról felritkultak, erősebb visszavágással ifjítsuk. Általában a növény felső kétharmadát el kell távolítani. A kora tavasszal, vesszőkön virágzó díszcserjéket ilyenkor ne háborgassuk.

A hónap közepén mindenképpen vessük el a szabadföldi termesztésre szánt középkorai paradicsomot palántanevelő

ládákba. Kezddhetjük a nyári fogyasztásra szánt zeller vetését is. Szintén elvethetjük a spenótot 20-23 cm sortávra. Ha még nem tettük, vessük a petrezselymet. A hónap utolsó hetében megkezdhetjük a borsó vetését is 40 cm sortávra 8-10 cm mélyre. A középkorai termesztésre most vessük a karfiolt - a rövid tenyészidejű és középérésű fajtákat.

Földbe kerülhetnek a korai káposztafélék magvai, a fejes saláta és tépősaláta is vethető.

Még egy ősi praktika a káposztafélék ellenálló képességének fokozására: a magokat ne vessük tápanyagdús talajba, sőt ellenkezőleg, legyen a talaj sovány, a hely szélnek kitett, napos. Így erős, zömök palántákat kapunk. Kiültetéskor már a nekik megfelelő talajba és körülmények közé kerüljenek. Ha ősze nem duggattunk, most feltétlenül kerüljön a földbe a fokhagyma 25 cm sor- és 10 cm tőtávolságra. A dugghagymát duggatás előtt alaposan áztassunk be esővízbe. Így gyorsabb lesz a gyökérképződése a megduzzadt hagymának.

Február utolsó napján megkezdhetjük a metszést a gyümölcsösben. A befelé törő, a túl sűrűn párosan álló vesszőket, gallyakat és kisebb ágakat metszőollóval, a nagyobbakat fűrészsel vágjuk le. A sebfelületek kezeléséről ne feledkezzünk meg. A lemetezett ágakat ne dobjuk el. Használjuk természetes védőernyőnek a friss vetések takarására. A madarak az elvetett borsó sorokban nagy károkat tudnak okozni. Később, ha a védendő növények megerősödtek, akkor eltávolítjuk a gallyakat, vagy a borsó mellé felhasználjuk támasztéknak.

-ber-

**JÓZAN ÉSSZEL
MAGYAR SZÍVVEL**
ZDRAVÝM ROZUMOM, MAĎARSKÝM SRDČOM

65 ZSIGMOND IMRE   **10 FEHÉR CSABA**

MOST-HÍD
POLGÁRI PÁRT - OBČANSKA STRANA

MAGYAR SZÖVETSÉG
KERESZTÉNYDEMOKRATA SZÖVETSÉG
MAĎARSKÁ KRESŤANSKODEMOKRATICKÁ ALIENCIA

**MAGYAR SZÖVETSÉGBEN
A HÍD LISTÁJÁN**
SPOLOČNE NA KANDIDÁTKE MOST-HÍD

18

A CSEMADOK IPOLYNYÉKI ALAPSZERVEZETÉNEK MICS KÁROLY SZÍNJÁTSZÓ CSOPORTJA

2020. február 22-én, szombaton 18:00 órától és
február 23-án, vasárnap délután 15:00 órától bemutatja

Barry Connors: Fruska című vígjátékát

az ipolynyéki kultúrházban.

Jegyek elővételben Ipolynyéken

a Bartex /zöld/üzletben vásárolhatók, vagy
telefonon a 0915 807665 számon rendelhetők.

A helyszínen jegyvásárlásra nincs lehetőség.

A CSEMADOK IPOLYNYÉKI ALAPSZERVEZETE szeretettel hív minden szórakozni vágyót a

KARNEVÁLRA

mely **2020. február 15-én**, szombaton este 18:00 órától
lesz a helyi kultúrházban.

Élőzene, szuper énekesek, jó hangulat,
vidám szórakozás, finom borocska.

Belépő: 3 €

Farsangolj velünk!

A Csemadok Nagykürtösi Területi
Választmánya, Ipolybalogi Alapszervezete és
Ipolybalog Község Önkormányzata

tisztelettel meghív mindenkit

2020. március 15-én, vasárnap Ipolybalogra

**az 1848-49-es magyar forradalom
és szabadságharc
172. évfordulója alkalmából rendezett
járású nemzeti ünnepségre.**

Ünnepi műsor:

15.00 - Ünnepi szentmise

az ipolybalogi Szent Miklós r.k. templomban

16.00 - Megemlékezés és koszorúzás

a kopjafás emlékhelynél a helyi temetőben

17.00 - Ünnepi műsor a forradalom tiszteletére

az Ipolyi Arnold Alapiskolában

Emlékezzünk együtt a szabadság legszebb ünnepén,
és öltöztessük szívünket ünneplőbe!

Minden emlékezni vágyót szeretettel várunk!

EGYÜTT

**MAGYAR KÖZÖSSÉGI
ÖSSZEFOGÁS**

1

Bárdos
Gyula

A Csemadok Nagykürtösi Területi Választmányának Facebook-profilja: <https://www.facebook.com/csemadokNTV/>
A Csemadok honlapja: www.csemadok-hu.eu; A Szlovákiai Magyar Művelődési Intézet honlapja: csemadok.sk/intezet

**KULT
MINOR**

E lapszám megjelenését a Bethlen Gábor Alap és
a Kisebbségi Kulturális Alap - SZK támogatta.

KÜRTÖS Közéleti havilap. Kiadja a Csemadok Nagykürtösi Területi Választmánya. A kiadásért felel Balogh Gábor, a CSNTV elnöke, telefon: 0907/84 22 67. Főszerkesztő Bodzsár Gyula, telefon: 0918/19 63 37. Szerkesztők: Hrubík Béla, Balogh Gábor. Műszaki szerkesztő: Kliment Éva. Korrektúra: Németh Ágota. Levélcím: 991 28 Vinica, Nekyjská 397/27. E-mail: csemadokntv@gmail.com. Telefon: 0907/85 62 96. Nyilvántartási szám: EV 1419/08. ISSN 1336-3972. IČO 00 419 621. Nyomda: Csemadok OV Velký Krtfš. Terjeszti: a Csemadok Nagykürtösi Területi Választmánya. Ára 0,50 EUR. Megjelenik 800 példányszámban. A szerkesztőség álláspontja nem minden esetben azonos az újságban közöltekkel. A kéziratok szerkesztésének, esetleges rövidítésének jogát fenntartjuk. A hirdetések tartalmáért és nyelvhelyességéért felelősséget nem vállalunk.